

li to pravica? Za-tó se mora kmetom davek znižati, obdači pa naj se židovski kapital. Kdor ima veliko, veliko plačaj, kdor ima malo, malo plačaj!

To in še veliko drugih rečij zahtevajo krščanski socialisti od države, da bi se kmetu pomagalo. In naše »kat. pol. društvo za vranski okraj« bode tudi v tem smislu delovalo, da bi se kmetu zlajšal njegov stan. V ta namen bo prirejalo shode po celem okraju, podučevalo bo ljudstvo, sklepalo resolucije, vabilo bo gosp. državne poslance v svojo sredo, da jim bomo povedali, kaj želimo. Za-tó pristopajte k našemu društvu! Društvo se bo borilo za sv. vero, za predrago slovensko domovino; borilo se bo in delovalo za povzdigo kmečkega stanu, in da bi delovalo uspešno, v to pomози Bog!

Cerkvene zadeve.

Cerkvene slovesnosti v Rimu.

(Dalje.)

Veličastni so obredi, katere je katoliška cerkev pod vodstvom sv. Duha vpeljala, da bi z njimi mesena človeška srca povzdigovala iz pozemeljskega prahu v nebeške višave. Kako se veseli staro in mlado, ko si domača župnijska cerkev obleče praznično obleko o kaki slovesni priliki na pr. o cerkvenem godovanju, o novi maši, o birmi itd.! In če že v priprosti cerkvi slovesni obredi imajo toliko moč, kaj mora biti še-le v središču katoličanstva, pri grobu sv. Petra, kjer stoluje namestnik Kristusov!

Če bi sploh na svetu moglo biti kaj podobnega nebeški slavi, bili bi gotovo veličastni obredi v Petrovi cerkvi o posebnih slovesnih prilikah. V prejšnjih časih so se velike cerkvene slovesnosti vršile prav pogostoma, a sedaj, ko se papež ne more prosto gibati, so bolj redke, zato pa tem bolj vlečejo ljudi v Rim od blizu in daleč. Pred nekaj leti je Rim videl veličastne svečanosti o petdesetletnici papeževega mašništva in skofovanja, a svečanosti, katera se je letos vršila, je ni videl 30 let.

Katoliška cerkev, ki želi vse svoje vernike pripeljati k večnemu pastirju Kristusu, se posebno raduje, kadar more katerega svojih otrok zaradi izrednih čednostij in čudežev slovesno pristiati med število izvoljencev božjih in ga priporočiti vernikom v posnemanje. Sedanji sv. oče so sicer že več zveličanih spoznavalcev pristiati svetnikom, toda to je bilo bolj na tihem. Letos pa so sklenili vkljub svoji visoki starosti, kolikor mogoče slovesno proglasiti za svetnika dva blažena, namreč: Antona Marijo Zaccaria iz Kremone na Laškem in Petra Fourier iz Matincourt-a na Francoskem. Že dolgo časa so se delale velikanske priprave, čim bolj se je približaval dan Vnebohoda Gospodovega, tem živahneje. Pred praznikom popoldne, dne 26. maja je že kar mirgolelo ljudij po glavni ulici, ki vodi k Sv. Petru. Skoro se ni bilo mogoče preriniti skozi goste množice, vozovi so se zastavljali, ker niso mogli naprej; prodajalci pa so ponujali razne knjižice, podobice in časnike za to svečanost.

Še le pozno v noč je zavladal mir v večnem mestu. A le kratko časa, ker kmalu po polnoči so ulice že zopet oživele. Vedno gosteje so se pomikale vrste proti Petrovemu trgu, vsak je hotel čim prej priti tje, da bi prvi smuknil v cerkev, koder se odpre. Še preden se je zdanilo, sta dva regimenta vojaštva zasedla Petrov trg, stebrišča in cesto, ki vodi okoli Petrove cerkve. Romarje je žalilo, da so vojaki imeli najprostejšo obleko, katero imajo le takrat, ko gredo krotit kakih razposa-

jenih rogoviležev, ko je vendar ta dan bil od države priznan praznik. Pač pa je mestna straža bila vsa v praznični obleki. Vojaštvo je pustilo na Petrov trg le tiste, ki so imeli vstopnice. Ob 7. uri so odprli Petrovo cerkev in potem so ljudje drli kakor valovje vanjo. Ulice, ki tekó naravnost proti Sv. Petru, so bile proste le pešcem, vozovi so morali isti daleč okoli.

Kardinali, škofje in drugi dostojanstveniki so se zbirali v Vatikanu. V velikanskem mozeju (zbirki) za kamenite spominke (Museo lapidario) so si škofje oblekli praznično obleko. Vsak je imel roketo, široki plašč (pluvijal) in belo, prosto mitro na glavi. Kardinali so po različnih stopinjah imeli različno opravo. Vsi so imeli rdeče talarje in bele mitre iz damaščanske svile. Kardinali-dijakoni so imeli tuniko, kardinali-mašniki mašni plašč (planeto), kardinali-škofje pa širok plašč (pluvijal), kakor drugi škofje. Tako opravljeni so se zbrali v sikstinski kapeli, spremstvo jih je čakalo v dvorani pred kapelo.

Točno ob osmi uri se je začela procesija po vatikanskih hodnikih, po t. zv. kraljevskih stopnicah (Scala regia), po predvorju Petrove cerkve, skozi velika vrata proti glavnemu oltarju. Najprej so šli redovniki in verske družbe s križi, z zastavami in gorečimi svečami v rokah. Za njimi je šla posvetna duhovščina, najprej kleriki rimskih semenišč, potem rimski župniki z roketami in belimi stolami, za njimi kanoniki manjših cerkvij, za temi kanoniki glavnih rimskih cerkvij v praznični opravi. Za kanoniki so korakali konzultorji (svetovalci) zbora za sv. obrede, potem avgustinci in barnabiti (iz teh dveh redov sta bila nova svetnika Peter Fourier in Ant. Zaccaria) z zastavami. Po tem so šli tajni komorniki, vatikanski spovednik in pridigar, tajni svetovalci, dvorni vatikanski kaplani, zbor vatikanskih pevcev, ki so peli: »Zdrava, morska zvezda...!« Višji in nižji papeški uradi, jeden tajni kaplan, ki je nosil papeževo krono (tijaro) in drugi, ki je nosil papeževo mitro. Za tem spovedniki raznih jezikov v Petrovi cerkvi, sedem svečarjev je spremljalo papežev križ, potem so prišli opati z mitrami, škofje, nadškofje, patrijarhi, primati, kardinali. Škofje so šli po dva in dva, vsak je imel ob strani svojega kaplana spremljevalca, ki je bil črno oblečen. Vsi so imeli v rokah velikanske sveče in so molili med procesijo različne sv. pesmi in psalme.

Za kardinali sta šla dva vodji papeških ceremonij, dva kardinala, ki sta stregla sv. očetu, potem papeževa častna straža rimskih plemičev v sijajni opravi. Za temi so nesli papeža v visoki nosilnici pod dragocenim baldahinom ali »nebom«, ob straneh so šli častniki papeževe telesne straže. V levi roki so imeli sv. oče svečo, z desno pa so blagoslavljali vernike. (Dalje prih.)

V spomin pok. župnika Janka Vraz-a.

Dne 26. svečana so razglasili žalostni zvonovi v St. Florjanu ob Boču, da g. župnika ni več med živimi. Opravljal še je istega dne vsa navadna opravila, maševal je, spovedoval, izpraševal zaročence in potem šel v šolo. Ali med podukom umrje sredi nedolžne mladine za srčno kapjo.

Rajnega so dičile kaj lepe čednosti, vsled katerih je bil vernikom in svojim tovarišem uzor in vzgled. Dasi ravno slabe postave, vedno bolehen, je bil vendar silno delaven v vinogradu Gospodovem. Res čuditi se je, kako je tak slaboten človek mogel opravljati svojo odgovorno službo na raznih težavnih stacijah. In opravljal jo je povsod prav vestno, če tudi je pri tem veliko trpelo njegovo zdravje.

Kako vnet je bil za olepšavo hiše božje, pričata obe cerkvi njegove župnije. V kratkem času je oskrbel obema cerkvama, župnijski in podružni, zvonove in uri

in za glavna dediča je postavil rogaško in svojo župnijsko cerkev.

Občeznana je bila njegova ljubezen do ubožcev. Ko se je raznesla žalostna vest o njegovi smrti, pride mi nasproti berač žalostnega obraza, rekoč: »Moj največji prijatelj so umrli«. Res, ubožcem je bil več ko dobrotnik, bil jim je prijatelj, oče.

Redka je taka ljubezen otrok do starišev, kakor jo je gojeval rajni. Kako rad se je spominjal še vedno svoje že davno umrle blage matere! S svojim pobožnim očetom, nadučiteljem pri Sv. Marjeti na Pesnici v poklju, kateri se je le nekaj mesecev pred sinom preselil v večnost in ki je bil pravi vzor pobožnega, krščanskega učitelja, s svojim očetom torej dopisoval je vsak teden najmanje enkrat in dnevi posebnega veselja so mu bili, kadar ga je obiskal stari oče.

In kakor je bil rajni zvest sin svojih roditeljev in jih izvanredno spoštoval, bil je tudi zvest in goreč sin svojega slovenskega naroda. Kaj rad je podpiral slovenska društva, rogaško bralno društvo izgubilo je z njim svojega najradodarnейšega podpornika. Za slovensko katoliško časopisje je gorel in je krepko podpiral tudi s svojimi pogostimi dopisi.

Na političnem polju je bil mož-značaj, ki se ni upognil nobeni sili. Celó dan pred svojo smrtjo je prigovarjal in podučeval kmete, kako da naj pri prvotni volitvi volilnih mož za državnozborske poslance četrti in pete skupine, ki se je vršila ravno ob dnevu njegove smrti, volijo samo katoliške, zavedno narodne može.

Obče znana je bila tudi velika pobožnost rajnega g. župnika. Najraje se je nahajal v cerkvi, kjer je premolil cele ure pred sv. Rešnjim Telesom. Pot na Ložno k Mariji Lavretanski mu je bilo najljubša in dasiravno bolehen, je celo ob grdem vremenu kaj rad zahajal v to prijazno cerkvico častit Kraljice nebes. In kar je sam gojeval, to je vcepil tudi vernikom v srce, vzlasti mladini ljubezen do Marije in presv. Rešnjega Telesa. To je bilo tudi njegovo zadnje opravilo na zemlji.

Ravno ko je šolsko mladino navduševal za čiščenje presv. srca Jezusovega in Marijinega in prigovarjal vstopiti v to bratovščino, postane mu slabo; zato se vsede na stol, pa hipoma se zvrne raz njega — mrtev. Če tudi nepredvidna, vendar srečna je smrt njegova, v kateri je jenjalo biti srce, v trenutku, ko je kipelo in gorelo ljubezni do svojega Sodnika!

Kako spoštovanje in ljubezen je užival rajni med svojimi duhovnimi brati in vernim ljudstvom, pokazal je jasno njegov sijajni pogreb. Ne samo iz domače župnije, ampak od daleč okoli zbrala se je neštevilna množica njegovih častilcev.

Ko stopi na leco včl. g. nadžupnik in dekan J. Tombah in omeni v svojem divnem govoru zaslug rajnega župnika — ne, kakor pravi, njemu v pohvalo, ampak nam v spodbujajo — ni bilo suho nobeno oko. Pač blagor mu, komur grob rosijo solze ljubezni in hvaležnosti! Res v žalosti položili smo ga v zemljo, zginil nam je spred oči, a njegovi čisti in blagi značaj pa nam ostane v vednem spominu.

Gospodarske stvari.

Kmetijski stroji.

(Dalje.)

Imamo pa tudi še posebne stroje za čiščenje žita. Tega bi ne smelo manjkati v nobeni vasi. Naše gospodinjice činijo in snažijo žito navadno z rešeti, ki jih po vaseh prodajajo Ribničani kot znano suho robo. Pripomniti pa moramo, da je to delo zelo mudno, zraven

pa, če se še tako trudiš, na rešeto ne odpraviš nikdar vse zeli. Ako pa seješ zelnato žito, boš imel potem prav žalostno žetev. S strojem pa se odpravi korenito od zrnja vsa nesnaga. Tu se tudi naj omeni, da še kmet ne sme mirovati, čeravno je vsejal osnaženo žito. Na njivi še raste vedno tu in tam kakšna plevel, ki se mora izruvati. Do Binkošti mora biti vse žito plevela očiščeno, posebno pa pšenica, ker si baje na ta dan »gre v cerkev po blagoslov«.

Nekateri imajo tudi stroje za setev koruze. Te pa so naši kmetje že skoraj popolnoma opustili. Ti nam tudi nikakor ne prija, ako sejemo v mokrem vremenu, ker nam preveč poteptajo konj ali vol in pa dva človeka, ki hodijo s strojem po njivi gor in dol. Ako sejemo z roko, se še tem bolj razvrstijo rastline, da vsaka dobi dovolj dobre zemlje. Kdor seje koruzo s strojem, naj jo tudi po tem osiplje z nalašč za to narejenim plugom. Stroj, ki jih imamo pri nas v Savinjski dolini in tudi menda drugod, za luščenje ali robkanje koruze, ne bom opisoval. Tudi mislim, da so ti kmetom ob Muri celo neznani, ker ti koruzo rajši po zimi z rokami luščijo pri peči s polno pipo. Tudi se oni ne brigajo toliko za koruzo, ampak sejejo večji del le strneno žito.

K ljubemu kruheku mora biti tudi nekaj pijače, vino ali pa sadjevec. Poglejmo še torej malo v sadunosnik in pa v vinograd. Kakor že drugod, tako imamo tudi za narejanje sadjevca stroje. V prvi vrsti so pač tako imenovani mlinci za sadje mleti. Teh imamo dve vrsti. Eni so iz lesa, ter precej veliki, drugi manjši imajo železna rezala, pod katerim sta dva kamenita valka, da se razrezane kosce zdrobijo. Za te stroje kmetom ni veliko, ker dobi mošt od železa nekako črno barvo. Sicer pa se sadje zdrobi tudi brez stroja, namreč s kiji iz hrastovega ali brestovega lesa, ki so prav trpežni. Nekateri tolčejo sadje tudi v močni kadi, kjer pa mora biti dno dobro podloženo, da se ne izbije. Nekateri drobijo sadje tudi z mlinskimi kamnom, ki ga gonijo po zelo dolgem koritu, v katerem so nasuta jabolka, gor in dol. Na takšne in enake načine si pomaga kmet, kateri nima stroja.

Sedaj pa pogledimo v gorico. Zraven stiskalnice zapaziš prav ličen stroj, s katerim se mečka grozdje. Ker ta tako imenovani mlin stane le 8 do 10 gld., in ga zna narediti vsaki mizar, naj bi ga imel vsak vinogradnik. Tlačenje grozdja po stari navadi naj se opusti. Ker je o trgatvi včasih že prav hladno, je teptanje grozdja hudo delo. Ako se grozdje sproti melje, se lahko mošt iz kadi vedno odtaka, in tako vsa boljša kapljica skupaj pride. Vse grenke snovi pa ostanejo v lupinah in receljnih v kadi, ki se pozneje stisnejo, in ta slabjši mošt posebej v sod spravi.

Kar se stiskalnic tiče, omenimo le toliko, da zavzamejo nove manj prostora, kakor naše iz lesa. Prednost imajo naše le to, da jih lahko sami popravimo, ako se nam pokvari. Kdor ima pri kleti malo prostora, zraven pa dovolj denarja, naj si le pripravi novo stiskalnico. Seveda naj tudi dobro obdeluje vinograd, da mu mnogo obrodi, in mu tako ne bo novi stroj zastoj rjavel.

Kmet se mora tudi baviti z živinorejo. Živini polagamo po zimi, in nekateri tudi po leti rez ali rezanico. Ta pa se napravi ali z navadnim reznim stolom, kar je zelo mudno, ali pa z nalašč za to narejenim strojem, ki ga rezalnico imenujemo. Rezalnico dobiš za 40, 50 ali 60 gld. Ako si jo kupiš, zadostovala bo tebi in tvojemu nasledniku. Rezalnica ti prinaša dvojni dobiček. Prvič gre delo veliko hitreje izpod rok, kakor z navadnim reznim stolom, drugič pa si prihraniš mnogo mrve, ako pokladaš živini rez. Same slame, pa tudi